

— VINCENT BEVINS —

DE JAKARTA METHODE

HOE HET AMERIKAANSE
ANTICOMMUNISME DE WERELD
VERANDERDE

EEN NIEUW AMERIKAANS TIJDPERK

De Verenigde Staten, een land van West-Europese kolonisten in Noord-Amerika, kwam als verreweg de sterkste natie uit de Tweede Wereldoorlog. Voor de meeste Amerikanen, en voor de meeste niet-Amerikanen, was dit een verrassing.

Het was een jong land. Nog maar zo'n honderd jaar eerder had de voormalige Britse kolonie de laatste Franse en Spaanse grondgebieden aan haar nieuwe land toegevoegd en was ze de absolute heerser over een grote strook land midden op het Noord-Amerikaanse continent geworden. Terwijl de Europese familie ondertussen al bijna vijfhonderd jaar de wereld aan het veroveren was. Varend over de woeste baren had ze zich her en der stukken land toegeëigend.

Wie de Verenigde Staten een land van kolonisten noemt, bedoelt daarmee dat witte Europeanen het in de loop van een paar eeuwen veroverden, maar op een andere manier dan waarop ze zoveel landen in Afrika en Azië bemachtigden. De witte kolonisten vertrokken uit hun vaderland met het plan om in het nieuwe land te blijven en de inheemse bevolking hoe dan ook geen deel te laten hebben aan de natie die ze wilden opbouwen. Het nieuwe witte, christelijke land kon alleen worden verwezenlijkt als de inheemse bevolking plaats voor hen maakte.

Alle Amerikaanse jongens en meisjes leren dat de stichting van de Verenigde Staten gepaard ging met een flinke portie religieus fanatisme. De puriteinen, een groep toegewijde Engelse christenen, maakten de grote oversteek niet om geld te verdienen voor Engeland. Ze waren op zoek naar een plek waar ze een calvinistische samenleving konden

opbouwen waarin zuiverheid en tucht en orde een grotere rol zouden spelen. Je zou ook kunnen zeggen dat ze vrij wilden zijn in het belijden van hun geloof. Of dat ze een samenleving wilden die nog homogener, nog fundamentalistischer en nog theocratischer was dan die in het zeventiende-eeuwse Europa.¹

Tegen het einde van de achttiende eeuw kwamen de leiders van de Britse koloniën in opstand. Ze verdreven de monarchie en creëerden een opmerkelijk effectief zelfbestuur dat, in enigszins aangepaste vorm, tot op de dag van vandaag voortduurt. Het land betrad het wereldtoneel als symbool en voorvechter van revolutionaire, democratische idealen. Maar binnen de eigen grenzen lag de zaak veel ingewikkelder. De Amerikaanse samenleving bleef genadeloos overheerst worden door witte racisten. Dat de inheemse bevolking al bij voorbaat aan de kant werd geschoven, leidde uiteindelijk tot genocide.

De Europese kolonisatie van Noord- en Zuid-Amerika, vanaf Canada tot aan Argentinië, maakte tussen de 50 en 70 miljoen dodelijke slachtoffers onder inheemse inwoners, ongeveer 90 procent van de totale inheemse bevolking. Wetenschappers hebben nog niet zo lang geleden uitgedokterd dat de slachting onder deze groep zo grootschalig was dat de temperatuur van de aarde erdoor moet zijn veranderd.² In de nieuwe Verenigde Staten van Amerika ging de vernietiging van de lokale bevolking nog tot lang na de onafhankelijkheidsverklaring door. Amerikaanse burgers bleven tot het midden van de negentiende eeuw mensen van Afrikaanse afkomst kopen, verkopen, geselen, martelen en in bezit hebben. Vrouwen kregen pas in 1920 op landelijk niveau het recht om te stemmen. Maar ondertussen werd het stemrecht dat in theorie was toegekend aan zwarte Amerikanen beknot door racistische terreurcampagnes en wetten die bedoeld waren om hen uit te sluiten van volwaardig burgerschap. In de tijd dat de Verenigde Staten besloten tot deelname aan de Tweede Wereldoorlog was er sprake van wat we nu apartheid zouden noemen.³

In diezelfde oorlog kreeg de wereld echter ook een mooie kant van de Amerikaanse volksaard te zien. Al leek het daar aanvankelijk niet op. In de jaren dertig sympathiseerden sommige Amerikanen zelfs met de extreem militaristische, genocidale en uitgesproken racistische nationaalsocialistische partij die in Duitsland aan de macht was. In 1941 zei een senator uit Missouri genaamd Harry S. Truman: 'Als blijkt dat Duitsland de oorlog wint, moeten we Rusland helpen. En als we zien dat Rus-

land wint, moeten we Duitsland helpen en hen voor zo veel mogelijk doden laten zorgen.⁴ Maar toen de VS het samen met de Britten, Fransen en Russen opnam tegen de Duitsers en de Japanners, konden, mede door de inzet van de Amerikaanse soldaten, gevangenen uit concentratiekampen worden bevrijd en de beperkte Europese democratieën voor tirannie worden behoed. Hoewel 500.000 Amerikaanse soldaten het leven lieten, was een hele generatie Amerikaanse jongens na de oorlog met recht trots op wat ze gedaan hadden. Zij hadden het opgenomen tegen een volstrekt kwaadaardig systeem, ze hadden pal gestaan voor de waarden waarop hun land was gebouwd en ze hadden gewonnen.

Het einde van de Tweede Wereldoorlog luidde een nieuwe wereldorde in. Europa was verzwakt en de aardbol was in brokken uiteengevallen.

Drie werelden

De Sovjet-Unie, in 1945 het op één na machtigste land ter wereld, kwam eveneens als overwinnaar uit de oorlog. Ook de Russen waren ontzettend trots, maar ze hadden een enorme prijs betaald. Adolf Hitler, de leider van de nazipartij, verafschuwde hun linkse ideologie en besloot tot een meedogenloze invasie. De Russen wisten het leger van Hitler uiteindelijk terug te dringen – in 1943 bij Stalingrad, waarschijnlijk het keerpunt in de oorlog, een jaar voordat de Amerikanen in Europa landden –, maar leden rampzalige verliezen. Toen het Rode Leger in 1945 Berlijn bereikte en grote delen van Midden- en Oost-Europa had bezet, waren er ten minste 27 miljoen Sovjetburgers omgekomen.⁵

De Sovjet-Unie was een nog jongere natie dan de Verenigde Staten. Het land was in 1917 gesticht door een groepje radicale, door de Duitse filosoof Karl Marx geïnspireerde intellectuelen, nadat een revolutie een einde had gemaakt aan een verzwakte Russische monarchie die heerste over een rijk dat grotendeels werd bevolkt door arme boeren en dat als achterlijk werd beschouwd in vergelijking met de moderne kapitalistische landen in West-Europa, waar volgens Marx, en ook volgens Vladimir Lenin, de eerste Sovjetleider, de socialistische wereldrevolutie eigenlijk moest beginnen.

Deze revolutionairen voerden van 1918 tot 1920 een burgeroorlog en gebruikten 'terreur', zoals de bolsjewieken het zelf noemden, om een zege te behalen op de Witten, een losse coalitie van conservatieven, Russische nationalisten en anticomunisten die zich zelf ook schuldig

maakten aan massamoord. Na het overlijden van Lenin in 1924 nam de meedogenloze Jozef Stalin het stokje over. Hij dwong de bevolking tot collectieve landbouw, richtte een centraal geleide planeconomie in en zette zijn echte en vermeende vijanden massaal gevangen of tegen de muur. Dit kostte in de jaren dertig miljoenen Sovjetburgers het leven, onder wie enkele van de oorspronkelijke architecten van de revolutie – Stalin paste de officiële ideologie van de internationale communistische beweging aan wanneer zijn eigen politieke belangen daarom vroegen. Maar de ramp die zich in deze jaren voltrok bleef grotendeels geheim. Sterker nog, de snelle industrialisatie en daaropvolgende overwinning op de Duitsers en het gegeven dat het vaak communisten waren die overal in de wereld als eersten – en het felst – in verzet kwamen tegen zowel het fascisme als het kolonialisme, maakten dat de Sovjet-Unie in 1945 wereldwijd veel aanzien genoot.⁶

De Sovjet-Unie werd 's werelds tweede 'supermacht', maar ze was in elk relevant opzicht de mindere van de Verenigde Staten. Eind jaren veertig kwam ruim de helft van alle geproduceerde goederen uit de VS. In 1950 was de Amerikaanse economie waarschijnlijk even groot als die van Europa en de Sovjet-Unie samen.⁷ En wat militaire kracht betreft: de Sovjetbevolking was gedecimeerd, en dan vooral de leeftijdscategorie die je kon oproepen voor het leger. Hoewel honderdduizenden Sovjetvrouwen dapper tegen de Duitsers vochten, blijkt uit de scheve naoorlogse verhouding tussen mannen en vrouwen hoe verwoestend de impact van de oorlog was geweest. In de leeftijdscategorie twintig tot negenentwintig jaar was de verhouding man-vrouw zeven tegen tien.⁸ De VS was militair gezien superieur en had met de atoombomben op Hiroshima en Nagasaki laten zien wat voor apocalyptische dreun ze kon uitdelen.

In de naoorlogse periode werd er vaak gesproken over de 'eerste wereld' en de 'tweede wereld'. De eerste wereld bestond uit de rijke landen in Noord-Amerika, West-Europa, Australië en Japan, die hun rijkdom alle met kolonialisme hadden verworven. De machtigste van het stel, de Verenigde Staten, meldde zich pas laat aan het kolonialistische front, buiten Noord-Amerika althans, maar liet zich zeker gelden. Door oorlog te voeren of met een aanval te dreigen veroverden de jonge Verenigde Staten het Louisiana Territory, Florida, Texas en het Zuidwesten.⁹ Daarna, nadat een stel zakenlieden in 1893 koningin Lili-uokalani van haar troon had gestoten, was Hawaï aan de beurt, gevolgd

door Cuba, Puerto Rico en de Filipijnen, die alle werden veroverd in de Spaans-Amerikaanse Oorlog van 1898. De Filipijnen, het op één na grootste land in Zuidoost-Azië, zouden tot 1945 officieel een kolonie blijven, terwijl Cuba meer in de informele invloedssfeer van de VS kwam te liggen, die ook Midden-Amerika en de Caraïben omvatte. In deze laatste regio voerden de US Marines tot 1920 een duizelingwekkend aantal interventies uit, minstens twintig, en Puerto Rico lijkt tot op de dag van vandaag tussen kolonie en onafhankelijke staat in te zweven.¹⁰

De ‘tweede wereld’ waren de Sovjet-Unie en de delen van Europa waar het Rode Leger zijn bivak had opgeslagen. De Sovjet-Unie had zich vanaf haar beginjaren achter de strijd tegen het kolonialisme geschaard en zich verre gehouden van overzees imperialisme, maar nu zag de wereld dat Moskou zijn invloedssfeer uitbreidde naar de bezette landen in Midden- en Oost-Europa.

En dan was er ook nog de ‘derde wereld’, oftewel alle andere mensen, het gros van de wereldbevolking. De term ‘derde wereld’ werd begin jaren vijftig gemunt. De connotaties waren aanvankelijk positief en de leiders van de nieuwe natiestaten spraken het woord met trots uit. Het stond voor een droom, voor de hoop op een betere toekomst waarin alle onderdrukten en tot slaaf gemaakten hun lot in eigen hand namen. Het werd gebruikt in de betekenis die de ‘derde stand’ had gehad in de Franse Revolutie, toen het volk in opstand kwam en de eerste en de tweede stand, de monarchie en de geestelijken, van hun troon wilde stoten. ‘Derde’ verwees niet naar ‘derderangs’, maar eerder naar zoiets als de derde en laatste akte: de eerste groep rijke witte landen had zijn kans gehad om de wereld vorm te geven, en de tweede ook, en nu zou alle energie en potentie van de nieuwe beweging tot uitbarsting komen. Voor een groot deel van de aardbol was de derde wereld niet alleen maar een categorie; het was een beweging.¹¹

In 1950 leefde meer dan twee derde van de wereldbevolking in de derde wereld, en met uitzondering van een paar groepen had die hele massa onder een of ander Europees koloniaal bewind geleefd.¹² Een paar derdewereldlanden was het al in de negentiende eeuw gelukt om onder de imperialistische macht uit te komen, en enkele andere slaagden erin om tegen het einde van de Tweede Wereldoorlog, toen de fascistische troepen zich terugtrokken, onafhankelijk te worden. Niet alle landen die in 1945 voor hun onafhankelijkheid streden deden dat

met succes, want soms kwamen de legers uit de eerste wereld terug om het land opnieuw te bezetten. Voor veel landen bracht de oorlog weinig verandering en de bevolking bleef verstoken van vrijheid. Maar voor alle derdewereldlanden gold dat ze heel veel armer waren dan de landen in de eerste wereld. Na eeuwen van slavernij en brute uitbuiting werden ze aan hun lot overgelaten en moesten ze zelf maar hun weg naar onafhankelijkheid en welvaart zien te vinden.

De eenvoudige versie van het volgende deel van dit verhaal is dat de kersverse onafhankelijke derdewereldlanden imperialistische tegen-aanvallen moesten afslaan en vervolgens de keuze moesten maken tussen het kapitalistische model van de Verenigde Staten en West-Europa en het socialistische model van de Sovjet-Unie, dit laatste dan in de hoop dat ze zich even snel als de Russen vanuit hun armoede omhoog zouden werken naar een invloedrijke positie in de wereld. Maar het lag veel ingewikkelder dan dat. In 1945 kon je namelijk nog denken dat je zowel Washington als Moskou te vriend kon houden.

Een Vietnamese man genaamd Ho Chi Min, die als fotoretoucheerder in Parijs en als bakker in de Verenigde Staten had gewerkt, verweet de westerse kapitalistische landen dat ze na de Eerste Wereldoorlog op de Vredesconferentie van Versailles de soevereiniteit van Vietnam niet hadden willen erkennen en omarmde om die reden het revolutionair marxisme.¹³ Hij ging als agent voor de Communistische Internationale werken en gaf daarna leiding aan de Vietminh, de beweging die zich in de jaren veertig verzette tegen de Japanse bezetting. Maar toen hij na de twee Amerikaanse atoombommen op Japan op 2 september 1945 in het centrum van Hanoi de bloementuin Ba Dinh betrad om de onafhankelijkheid uit te roepen, opende hij met de volgende woorden: 'Alle mensen worden als gelijken geschapen en zijn door hun schepper begiftigd met zekere onvervreembare rechten, waaronder het recht op leven, het recht op vrijheid en het recht op nastreven van geluk.' Deze onsterfelijke woorden komen uit de Onafhankelijkheidsverklaring van de Verenigde Staten van 1776. In bredere zin betekenen ze: alle mensen op aarde worden gelijk geboren en alle mensen hebben het recht om te leven, om gelukkig en vrij te zijn.¹⁴

Hij roemde de revolutionaire idealen die de Founding Fathers hun Verenigde Staten hadden nagelaten en die de Amerikaanse leiders nog steeds ten volle nastreefden. Hij probeerde de wereld duidelijk te maken dat de Vietnamezen alleen maar wilden wat elk volk wilde, namelijk

het recht om zelf hun land te regeren. En hij probeerde uit een zeer penibele situatie te komen. Het Franse koloniale leger was onderweg om de witte heerschappij over Indochina te bekrachtigen, en het laatste wat hij wilde was dat het machtigste land aller tijden de Fransen zou helpen zijn onafhankelijkheidsbeweging de kop in te drukken. Hij deed een rechtstreeks beroep op de vastgelegde waarden van het Amerikaanse volk, precies zoals veel andere linkse derdewereldleiders inder tijd deden.

De Verenigde Staten waren tenslotte met de Sovjet-Unie opgetrokken tegen Hitler. Maar het wereldbeeld van de hoge heren in de hoofdstad kanteelde.

De Amerikaanse kruistocht tegen het communisme was eigenlijk al ruim voor de Tweede Wereldoorlog begonnen. Kort na de Russische Revolutie koos president Woodrow Wilson ervoor om samen met andere imperiale machten de Witten te helpen met hun strijd tegen de bolsjewistische revolutionairen. Daar had hij twee redenen voor. Ten eerste is de Amerikaanse ideologie in de kern precies het tegenovergestelde van de communistische.¹⁵ Er ligt een sterke nadruk op het individu en niet op het collectief, en vrijheid is sterk verbonden aan het recht op eigendom. Dat recht was de pijler geweest waarop in de jonge Amerikaanse republiek het burgerschap rustte: alleen witte mannen met (grond)bezit mochten stemmen. En ten tweede profileerde Moskou zich als een geopolitieke en ideologische rivaal, als een alternatieve route waarlangs arme volken zich konden ontwikkelen tot een moderne samenleving zonder de Amerikaanse ervaring te kopiëren.¹⁶

Maar deze kruistocht tegen het communisme kwam in de eerste jaren na de Tweede Wereldoorlog door een reeks gebeurtenissen in een stroomversnelling die er al snel toe leidde dat de Amerikaanse politiek beheerst werd door een nieuwe, ongelooflijk fanatieke vorm van anti-communisme.

De echte strijd tegen het communisme

Het begon in Europa, in gebieden die door de oorlog waren verwoest. De leiders in Washington vonden het maar niks dat de communisten in zowel Frankrijk als Italië de eerste naoorlogse verkiezing wonnen.¹⁷ In Griekenland weigerden de door communisten aangevoerde guerrilla's die tegen de Duitsers hadden gevochten hun wapens in te leveren en de onder Brits toezicht ingestelde regering te erkennen, met een bur-

geroorlog als gevolg. En dan was er ook nog West-Azië. In Turkije wilden de zegevierende Russen toegang tot de belangrijkste vaarroutes en kwam het tot een kleine politieke crisis. In Iran, waarvan de noordelijke helft sinds 1941 (met instemming van de westerse geallieerden) onder controle van de Sovjet-Unie stond, was de door communisten geleide Tudehpartij de grootste en best georganiseerde politieke groepering geworden en eisten etnische minderheden onafhankelijkheid van de sjah, die door de Britten in zijn zetel was geholpen.

President Truman had veel minder geduld met de Sovjet-Unie dan zijn voorganger en zocht naar een reden om tegen Stalin in het geweer te komen. Die vond hij in Griekenland en Turkije. In maart 1947 vroeg hij het Congres om civiele en militaire hulp aan die twee landen, in een speciale toespraak waarin hij het beleid schetste dat we nu kennen als de Trumandoctrine.

‘De Griekse staat wordt in zijn voortbestaan bedreigd door de terroristische activiteiten van enkele duizenden gewapende mannen die door communisten worden aangevoerd,’ zei hij. ‘Naar mijn idee moeten wij als Verenigde Staten een beleid voeren waarmee we hulp bieden aan vrije volken die weigeren te buigen voor gewapende minderheden of druk van buitenaf.’¹⁸

Arthur Vandenberg, voorzitter van het Senate Foreign Relations Committee, had Truman wat advies gegeven: als de regering haar zin wilde krijgen, moest het Witte Huis ‘het Amerikaanse volk de stuipen op het lijf jagen’ met betrekking tot het communisme. Truman nam het advies ter harte en het werkte wonderwel. De anticommunistische retoriek laaide op, mede dankzij de werking van de Amerikaanse politiek, die een escalatie alleen maar makkelijker maakte. Na de herverkiezing van Truman in 1948 was het voor de Republikeinen logisch om hem een ‘softe houding tegenover het communisme’ te verwijten, hoewel hij zich allesbehalve mild opstelde.¹⁹

Het anticommunisme zoals dat in die jaren gestalte kreeg, was deels gebaseerd op een waardeoordeel: het in de VS wijdverbreide idee dat communisme gewoon een slecht systeem of, wanneer het wel werkte, op zijn minst moreel verwerpelijk was. Maar het was ook gebaseerd op een aantal beweringen over de aard van het door de Sovjet-Unie geleide internationale communisme. Er bestond een wijdverbreid idee dat Stalin een invasie van West-Europa beraamde. Het werd als feit aangenomen dat de Russen aandrongen op een wereldwijde revolutie en dat

communisten te allen tijde, ook als ze maar met weinig waren, waarschijnlijk geheime plannen hadden om de regering omver te werpen. En men ging er zonder meervan uit dat overal waar communisten actief waren, ze in opdracht van de Sovjet-Unie handelden en onderdeel waren van een monolithische samenzwering om het Westen te vernietigen. Hier was maar weinig van waar. En de rest was vaak schromelijk overdreven.

De Griekse kwestie, die Truman in wezen gebruikte om de Koude Oorlog te beginnen, is een belangrijk voorbeeld. In feite gaf Stalin de Griekse communisten opdracht zich terug te trekken en het bestuur na het vertrek van de Duitsers over te laten aan de door de Britten gesteunde regering.²⁰ De Griekse communisten weigerden echter zich aan deze instructie te houden. Zij vonden de strijd tegen een rechtse regering die hen van de kaart wilde vegen belangrijker dan hun loyaliteit aan de Sovjet-Unie. Ook de Italiaanse en Franse communisten kregen van de Sovjetleider te horen dat ze de wapens moesten neerleggen (wat ze ook deden) en de Joegoslavische communistische strijdkrachten kregen de opdracht geen steun meer te bieden aan hun Griekse kameraden, de controle over hun land over te dragen en één land te vormen met Bulgarije (Tito, de Joegoslavische leider, weigerde daar gehoor aan te geven en zette daarmee zoveel kwaad bloed dat Stalin opdracht gaf hem te vermoorden).²¹ De leiders van de Iraanse Tudehpartij dachten na de Tweede Wereldoorlog dat hun land rijp was voor de revolutie, maar de Russen zeiden dat ze zoiets niet moesten proberen, en dat Turkije niet de moeite waard was, hadden de Sovjetleiders al in 1946 besloten. Stalin had ook geen plannen om West-Europa binnen te vallen. Het was natuurlijk niet zo dat Stalin zich in die delen van de wereld zo terughoudend opstelde omdat hij een genereus gebaar wilde maken of diep respect had voor het recht op nationale zelfbeschikking. Hij koos voor deze koers omdat hij in Jalta een verdrag had gesloten met de westerse mogendheden en bang was de Verenigde Staten zo kwaad te maken dat ze het verdrag zouden schenden. Toch gedroeg Washington zich tot zijn verbazing alsof hij op een of andere manier hun woede had gewekt.²²

De rechtse Griekse regering werd gesteund door de Verenigde Staten, die veel liever zakendeden met de Britten dan met linkse guerrilla's, en zette een nieuw, in een geheim Harvard-laboratorium ontwikkeld chemisch wapen in om de rebellen die tegen Hitler hadden gevochten

te verslaan. De Griekse luchtmacht dropte zijn napalmbommen boven de groene bergen van Vitsi, bij de grens met Albanië. Voor West-Europa, waar de wortels van alle Amerikaanse presidenten tot dan toe lagen, ontwikkelde Washington het Marshallplan, een slim en uiterst doeltreffend economisch hulpprogramma waarmee de welvarende West-Europese landen op het pad naar een kapitalistische herontwikkeling in Amerikaanse stijl werden gezet.²³

Er waren in de wereld tal van socialistische, marxistische en communistische stromingen, er waren zelfs partijen die in theorie trouw waren aan de Sovjet-Unie maar zich naar eigen goeddunken onafhankelijk opstelden. En het marxisme schreef niet voor, ook niet in de marxistisch-leninistische vorm waarin Stalin het goot, dat je altijd en overal een revolutie tot stand moest brengen. Socialisme was zeker niet iets wat je altijd en overal moest proberen af te dwingen.

Al voordat Marx met schrijven begon, bestond er een traditie van 'utopisch socialisme'. Een van de hoofdpunten van Marx' theorie was dat je de wereld van je dromen niet simpelweg kon realiseren. Vooruitgang kon volgens hem bewerkstelligd worden door een strijd tussen de economische klassen. In hun *Manifest van de Communistische Partij* prezen Marx en Friedrich Engels het kapitalisme als een revolutionaire kracht: de opkomst van de bourgeoisie had de mens bevrijd van het feodalisme en tot dan toe ongekende krachten ontketend. Ze voorspelden dat de kapitalistische productiemethode zou resulteren in een steeds grotere arbeidersklasse, die in de sterkst ontwikkelde kapitalistische landen in opstand zou komen tegen de bezittende klasse die over haar heerste. Hoewel het in Europa uiteindelijk niet zo ging, bleven de Sovjetleiders in deze theorie geloven, én in het hoge belang van de economische klassen en de ontwikkeling van een klassenbewustzijn bij de arbeiders. Hun theorie was dat je een kapitalistische fase nodig had om tot socialisme te komen.

Sommige marxistische partijen in Europa, zoals die van de sociaal-democraten in Duitsland, verwierpen ruim voor de Russische Revolutie het revolutionaire pad en zetten zich met parlementair-democratische middelen in voor de belangen van de arbeiders. Zelfs onder de uitgesproken pro-Russische partijen in de nieuwe Communistische Internationale, de zogenoemde Komintern, die van 1919 tot 1943 actief was, werd de officiële ideologie heel verschillend toegepast, meestal op grond van een combinatie van factoren: wat was er in de lokale situatie

In 1965 hielp de Amerikaanse regering het Indonesische leger bij een bloedige zuivering, waarbij naar schatting een miljoen vermeende communisten – vaak onschuldige burgers – om het leven kwamen. Met de vernietiging van de grootste communistische partij buiten China en de Sovjet-Unie werd niet alleen een politieke beweging uitgewist, maar ook de weg vrijgemaakt voor vergelijkbare terreurcampagnes elders in de wereld, zoals in Chili en Brazilië.

In deze nieuwe geschiedenis over de heksenjacht op het communisme tijdens de Koude Oorlog baseert Vincent Bevins zich op gedeclassificeerde documenten, archiefonderzoek en ooggetuigenverslagen. Hij weerlegt het idee dat de ontwikkelingswereld vreedzaam het kapitalistische systeem van de VS overnam. *De Jakartamethode* laat zien dat de brute uitroeiing van ongewapende linksdenkenden een belangrijk onderdeel was van een van de grootste Amerikaanse overwinningen tijdens de Koude Oorlog.

‘Uitmuntend... Verankert zich in een geschiedenis die de meeste Amerikanen nooit hebben geleerd of liever zouden vergeten.’ – *Washington Post*

Vertaald door Henk Moerdijk

WWW.OMNIBOEK.NL

Vincent Bevins is een prijswinnende journalist en correspondent. Voor de *Washington Post* was hij correspondent in Zuidoost-Azië, voor de *Los Angeles Times* in Brazilië. Hij schrijft onder andere voor de *New York Times*, *The Economist* en *The Guardian* en eerder verscheen van hem *Het protestdecennium*.

9 789401 920599 >